

Fig. 1. Legsel van Grote Mantelmeeuw op 'De Hond', 26 mei 1998. Clutch of Great Black-backed Gulls at 'De Hond', 26 May 1998. Foto Hans Hut.

Fig. 2. Het wegen van een half volgroeid jong van de Grote Mantelmeeuw, 25 juni 1998. Weighing a young Great Black-backed Gull (not fully grown), 25 June 1998. Foto Hans Hut.

Helaas waren door de aanhoudende regen alle vogels zo nat, dat we op basis van het verenkleed geen onderscheid konden maken tussen Zilvermeeuw of Grote Mantelmeeuw. Ook de gewichten in combinatie met de vleugellengte gaven geen uitsluitsel, maar de tarsuslengte en de kopmaten van deze drie vogels waren zoveel groter dan die van de volgroeide jonge Zilvermeeuwen dat we ervan overtuigd zijn dat het in dit geval om jonge Grote Mantelmeeuwen ging (Tabel 1).

We willen op de eerste plaats de Nederlandse Aardolie Maatschappij bedanken voor de soepele medewerking en getoonde belangstelling. Daarnaast zijn we de schippers van de *ms Harder* (John de Boer en Klaas Kreuijer) zeer erkentelijk dat ze ons over de Eems hebben gevaren. Verder was het genoegelijk samen te werken met Martijn Bakker, Ko Veldkamp, Mardik Leopold, Stef van Rijn en Menno Zijlstra. Tenslotte willen we Hans Hut bedanken voor het maken van foto's. Fred Hustings was zo vriendelijk de tekst na te kijken.

Cramp S. & Simmons K.E.L. (eds) 1983. The Birds of the Western Palearctic, 3. Oxford University Press, Oxford.

Koks. B. 1995. Verwacht en toch verrassend: broedende Grote Mantelmeeuwen in de Eemsmonding. *Grauwe Gors* 23: 67-69.

Vercuijsse H.J.P. & Spaans A.L. 1994. Eerste broedgeval van Grote Mantelmeeuw *Larus marinus* in Nederland. *Limosa* 67: 111-113.

✓ BRAND AAN BOORD VAN HET VRACHTSCHIP PALLAS:
OPNIEUW EEN OLIE-INCIDENT IN DE NOORDZEE

141636

FIRE ONBOARD BULKCARRIER PALLAS:
YET ANOTHER OIL INCIDENT IN THE NORTH SEA

BETTINA REINEKING

Common Wadden Sea Secretariat, Virchowstraße 1, D-26382 Wilhelmshaven,
reineking@cwss.whv.net, + 49 4421 910814

The bulkcarrier *MS Pallas* caught fire during stormy weather off the Danish coast near Esbjerg in the night 25/26 October 1998. On 28 Oct 1998, the averaged, burning carrier stranded 2 nautical miles off Amrum in Schleswig-Holstein (54° 32,5N; 8° 17,24 E; Fig. 1). Onboard this ship, apart from the burning cargo of wood, there was 600t heavy fuel oil and 150t diesel oil. The oil of the *MS Pallas* will be disposed of with the support of the lifting-installation 'Barbara' from Rotterdam.

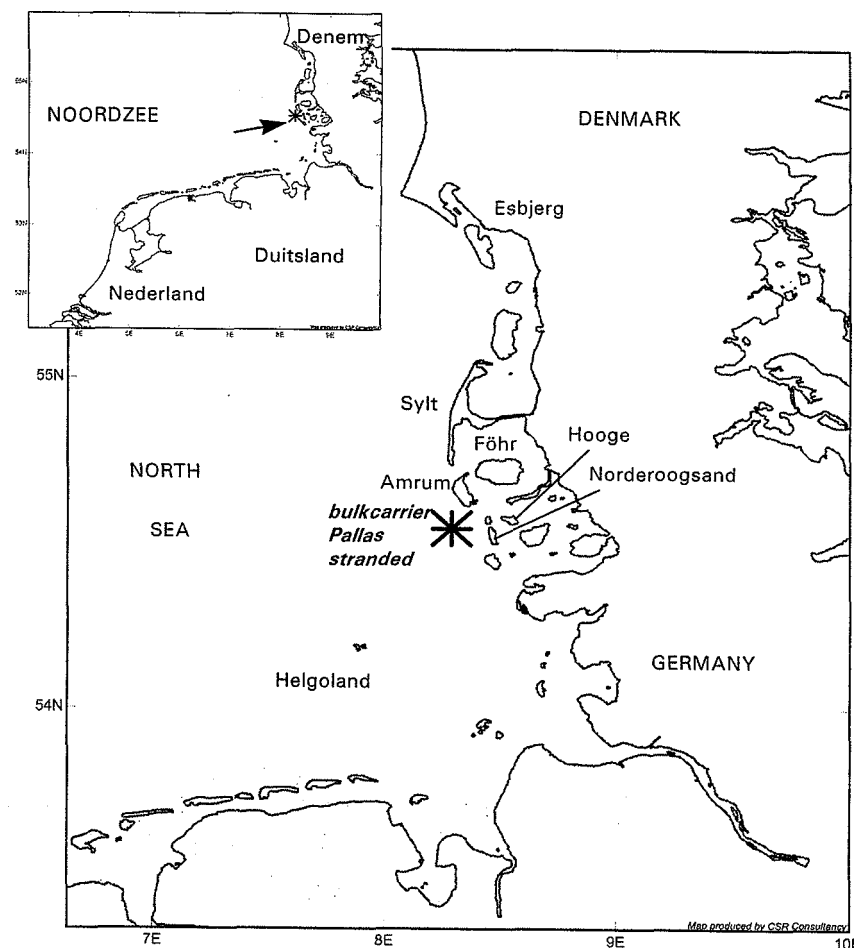
Until 20 November 1998, a total of about 50t of oil has spilled into the water. On the basis of aerial surveys several large oil slicks occurred at sea. The oil on the water was and is combatted with different oil combat ships if weather and tide conditions allowed it. The following coastlines were polluted by oil in the area of jetsam: Amrum, Föhr, Sylt (Hörnum), Norderoogsand, southern tip of Hooge.

According to data from bird monitoring of the last years and topical surveys in the area concerned, there are about 130,000 birds in this area which are threatened by the oil pollution, including 50,000 Common Scoters and 20,000 Eiders. The only small reproductive colony of Grey seals (about 50 animals) in Germany is located on Jungnamensand, an outersand of Amrum. The first pup of this year was born on another outersand some days ago. These seals have not been seen on the spot since the Pallas ran aground, probably as a result of repetitive disturbance by ships and aircraft. Some oiled seals were seen and one was shot.

Near the beaches and the coastline and on water in Germany the number of visible oiled birds was estimated at 15-20,000 birds. Until 11 Nov 1998, about 1100 dead oiled birds were found on the beaches in Schleswig-Holstein. The number increased from 2310 (13 Nov 98) and about 5600 (18 Nov 98) to about 7130 (19 Nov 98) dead oiled birds which were found dead or killed (Table 1). Mainly Common scoters and Eiders were affected, but also waders, such as Oystercatcher, Dunlin and Sanderling have been oiled in high numbers. Since 11 November, oiled birds were also found on the islands of Rømø and Mandø in Denmark. In total 250 oiled birds were found (50 dead and 200 killed), mainly Common scoters and some Eiders. About 1,000-2,000 ducks are on the water, presumably also oiled. There is no oil pollution on the beaches until now, except for some small remnants on Mandø.

In de nacht van 25 op 26 oktober 1998, tijdens een zware storm, vatte de lading hout vlam aan boord van het vrachtschip *Pallas*, vlak voor de Deense kust ter hoogte van Esbjerg. De bemanning was niet in staat het vuur onder controle te krijgen en omdat er op dat moment onvoldoende sleepbootcapaciteit beschikbaar was in de haven van Esbjerg, verdrifte het schip in de richting van de Duitse kust. Op 28 oktober strandde het brandende schip op twee nautische mijlen voor de kust van Amrum (54°32,5 NB, 8°17,2 OL). Behalve (brandend) hout bevond zich aan boord van het schip op het moment van stranden ongeveer 600 ton zware stookolie en 150 ton dieselolie. Alle pogingen om het vuur te blussen of het schip vlot te trekken mislukten in de week hierna en op 8 november 1998 werd het schip officieel tot 'wrak' verklaard. Op 18 november werd de bergingsinstallatie *Barbara* bij het wrak afgemeerd en vanaf deze installatie werd het vuur dag in dag uit bestreden. Pas op 20 november 1998, door een gezamenlijke inspanning van bergingswerkers op de *Barbara* en de bemanning van het brandbestrijdingsschip *Kiel*, kon het vuur worden geblust.

Al op 30 oktober lekte de eerste olie uit de brandende *Pallas*. Ook op 2 en 3 november werden olievlekken in de onmiddellijke omgeving van het wrak waargenomen. Waarnemingen vanuit de lucht op 8 november brachten aan het licht dat een olievlek van 15-20km lang en 200-400m breed was ontstaan. Op dat moment was tenminste 20-30 ton olie in zee gestroomd. Op de meeste nabije stranden spoelde olie aan: op Amrum, op alle droogvallende zandbanken voor de kust, Föhr, Sylt (Hörnum), Norderoogsand en Hooge (Fig. 1). Op 17 november werd geschat dat er in totaal 39 ton olie in zee gestroomd was,

Figuur 1. Strandingslocatie van de bulkcarrier *Pallas* op 2 nm voor de kust van Amrum in de Duitse Bocht. Kort na de stranding werd olievervuiling geconstateerd op de stranden van Sylt, Föhr, Amrum, Hooge, Norderoogsand en droogvallende zandbanken voor de kust (CWSS data).

Figure 1. Stranding of bulkcarrier *Pallas*, 2 nm off Amrum in the German Bight. Shortly after the stranding, polluted beaches were found on Sylt, Föhr, Amrum, Norderoogsand and some offshore sand banks (CWSS data).

Tabel 1. Cumulatieve toename in de aantallen olieslachtoffers (levende vogels tussen haakjes) gedurende het incident tot op het moment van blussen (gegevens CWSS).

Table 1. Cumulative increase in numbers of oiled seabirds (live birds in parentheses) found washed up in the initial stages of the Pallas incident (CWSS data).

Vindplaats Location	9 Nov 98	13 Nov 98	18 Nov 98	19 Nov 98
Amrum	80 (800)	763	1865	2641
Föhr	20 (150)	716	1029	1060
Hörnum/Sylt	20 (50)	613	1656	1950
Hooge	10 (120)	56	188	230
Japsand	5 (100)	21	25	25
Langeneß	-(220)	103	557	727
Pellworm		29	106	170
Westerhever		8	62	83
St Peter		1	21	35
Nordstrand			35	41
Nordheverkoog			9	9
coast Nordfriesl			40	40
Friedr.koog			7	9
Büsum			9	17
Gröde				32
Oland				20
Süderoogsand				41
	135 (1440)	2310	5609	7130

terwijl er nog maar nauwelijks nieuwe vlekken werden waargenomen. Helaas ontsnapte op 18 november opnieuw olie uit het wrak, waarna de totale vervuiling tot en met 20 november werd geschat op ongeveer 50 ton (7% van wat het schip in totaal aan boord had). De olie op zee werd zoveel mogelijk bestreden met olieopruimingsvaartuigen (afhankelijk van weersomstandigheden en getijdebewegingen). De olie op het strand werd eveneens zo snel mogelijk opgeruimd. Op 12 november werd op verschillende plaatsen paraffine-achtige vervuiling aangetroffen, maar dit had ongetwijfeld niets met het *Pallas* incident uit te staan.

In dit deel van de Duitse Bocht leven 's winters ongeveer 50,000 Zwarte Zeeëenden *Melanitta nigra*, 20,000 Eidereenden *Somateria mollissima* en grote aantallen steltlopers en meeuwen. Verder komen in dit gebied ongeveer 100 Gewone Zeehonden *Phoca vitulina* voor en op Amrum bevindt zich de enige Duitse 'kolonie' Grijze Zeehonden *Halichoerus grypus*. Deze

groep, ongeveer 50 dieren, is gevestigd op Jungnamensand, een zandbank voor de kust van Amrum. Het eerste jong was enkele dagen voor het incident geboren.

Kort na de stranding werden de eerste olieslachtoffers aangetroffen en tot en met 20 november werden ruim 1400 levende olieslachtoffers geteld en meer dan 7000 dode exemplaren (Tabel 1). In Duitsland is men gewend om levende olieslachtoffers zo snel mogelijk uit hun lijden te verlossen, maar later werden aanzienlijke aantallen vogels naar Nederlandse opvangcentra afgevoerd. Deze transporten hebben de publieke opinie in Duitsland omgebogen, ten faveure van de vogelopvang. De meeste slachtoffers vielen onder Zwarte Zeeëend en Eidereend, maar er zijn ook veel olieslachtoffers gevallen onder steltlopers, zoals Scholekster *Haematopus ostralegus*, Bonte Strandloper *Calidris alpina* en Drieteenstrandloper *C. alba*. Voor de kust verbleven rond 20 november nog steeds zo'n 15-20,000 olieslachtoffers. Vanaf 11 november werden ook op de Deense Waddeneilanden Mandø en Rømø 350-400 olieslachtoffers aangetroffen (vooral Zwarte Zeeëenden en enkele Eidereenden), terwijl daarnaast nog minstens 1000-2000 besmeurde watervogels in zee te zien waren. De stranden van de Deense eilanden bleven schoon.

Verschillende met olie besmeurde zeehonden zijn gezien en één Gewone Zeehond op Amrum was zo zwaar besmeurd, dat werd besloten dit dier af te schieten. Na de stranding zijn de Grijze Zeehonden bij Amrum verdwenen, vermoedelijk als gevolg van de frequente verstoringen door schepen, helicopters en vliegtuigen in het gebied bij de bestrijding van het vuur aan boord en vanwege inspecties vanuit de lucht.

Het incident met de *Pallas* toont aan dat watervogels in de zuidelijke Noordzee nog steeds grote risico's lopen en bovendien dat het met de veiligheidsmaatregelen in sommige havens niet bijzonder goed gesteld is. Een inderhaast bijeen geroepen vergadering van Duitse milieuministers heeft zijn goedkeuring gegeven aan een (nieuw) veiligheidsplan, waarin hogere kwaliteitseisen gesteld worden aan de bemanningen van schepen, waarin de veiligheidsmaatregelen aan boord worden aangescherpt, waarbij de scheeps-eigenaren aansprakelijk worden gesteld voor de milieuschade en waarin een centrale kustwacht met uitgebreide bevoegdheden zal worden ingesteld.